

Sammendrag

Hotell- og restaurantnæringen er en bransje som har vært preget av lav lønnsomhet og høy konkursrate. 2007 er regnet for å være et rekordår for næringen, og årene tilbake til 2004 har i stor grad vært preget av vekst. Omsetningene har økt både for hotellene og restaurantene, og i tillegg har man også sett en økning i sysselsettingen.

For å vurdere næringens økonomiske prestasjon, er det gjennomført en regnskapsanalyse av et utvalgt på 754 foretak. Da regnskapet ikke tar i betraktning alle faktorer som påvirker verdiskapningen, er det imidlertid gjennomført en spørreundersøkelse av foretakene. Formål var å innhente informasjon om foretakets bruk av teknologiske hjelpemidler samt humankapital, målt gjennom de ansattes utdannelsesnivå. Dette genererte et nettoutvalg på 142 foretak, og disse dataene koblet opp mot regnskapsdataene har muliggjort en lineær regresjon, der man kan se vekstpotensialet de ulike faktorene har for arbeidsproduktiviteten.

Funnene fra regnskapsanalysen viser at man har en næring som er preget av lav resultatgrad og lav kapitalbinding. I tillegg ser man en næring som i stor grad er finansiert med kortsiktig gjeld, næringen har høy risiko og soliditeten er svekket som følge av at egenkapitalen er spist opp i nedgangstider uten at man har refinansiert seg i oppgangstider.

Næringen består i stor grad av små foretak, og det er også disse som sliter med lavest rentabilitet, mens de mellomstore foretakene har de største svingningene. Resultatene har også vist at rentabiliteten øker jo eldre foretakene blir, opptil foretak som er eldre enn 20 år. Da er effekten avtakende. Når det gjelder beliggenhet ser man også klare forskjeller mellom foretakene som ligger i byene mot de som ligger i mindre tettsteder. Økningen man har sett de siste årene kan derfor beskrives drevet av yrkesreisende.

For å forbedre resultatene kan man øke arbeidseffektiviteten. Resultatene viser at økt kapitalinnsats er en av de viktigste kildene. Dette vil imidlertid føre til en mer mekanisert produksjonsprosess, og man må derfor vurdere hvor følsom næringen er for substitusjon mellom arbeidskraft og kapital. I tillegg kan man øke produktiviteten ved å bedre kvaliteten på produksjonsfaktorene eller ved fremgang i produksjonsteknikker, som større fokus på humankapital og økt bruk av teknologiske hjelpemidler. Dette kan sammen med økt kapitalinvesteringer være med på å forbedre vekst og lønnsomhet i hotell- og restaurantnæringen.